

LEGE Nr. 187 din 7 decembrie 1999
privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, Partidul Comunist Român a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale. Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, în condițiile prezentei legi.

ART. 1

(1) Orice cetățean român sau cetățean străin care după 1945 a avut cetățenie română, precum și orice cetățean al unei țări membre a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord au dreptul de acces la propriul dosar întocmit de poliția politică comunistă, precum și la alte documente și informații care privesc propria persoană, în conformitate cu prevederile legii privind protejarea informațiilor care privesc siguranța națională. De același drept beneficiază și orice cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene, începând cu data integrării României în Uniunea Europeană, în conformitate cu prevederile legii privind protejarea informațiilor care privesc siguranța națională. Acest drept se exercită la cerere și constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului și de pe alte înscrisuri care privesc propria persoană.

(1¹) Accesul vizează toate tipurile de informații strânse de organele care au desfășurat activități cu caracter de poliție politică în timpul regimului comunist, indiferent de suportul pe care se află acestea, precum hârtie, microfilm, dischetă, bandă audio sau video.

(2) Totodată persoana, subiect al unui dosar din care rezultă că a fost urmărită de organele securității statului, are dreptul, la cerere, să afle identitatea agenților și a colaboratorilor care au contribuit cu informații la completarea acestui dosar, numai dacă aceștia pot fi stabiliți cu certitudine.

(3) De drepturile prevăzute la alin. (1) și (2) beneficiază soțul supraviețuitor și rudele până la gradul al patrulea inclusiv ale persoanei decedate, în afară de cazul în care aceasta a dispus altfel.

(4) Exercitarea drepturilor prevăzute la alin. (1) - (3) se face personal sau prin reprezentant cu procură specială și autentică.

ART. 2

Pentru a asigura dreptul de acces la informație, orice cetățean român, cu domiciliul în țară sau în străinătate, precum și presa scrisă și audiovizuală, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite, autoritățile și instituțiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al poliției politice a candidaților la alegerile prezidențiale, precum și a persoanelor care ocupă următoarele demnități sau funcții:

- a) Președintele României;
- b) deputat sau senator;
- c) membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat, secretar general, secretar general adjunct din Guvern și din ministere, director în minister și asimilați ai acestor funcții;

- d) secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai Camerelor Parlamentului, directorii departamentelor celor două Camere, consilierii prezidențiali și de stat;
- e) prefect, subprefect, director în prefectură, secretar general al consiliului județean și al Consiliului General al Municipiului București, primar, viceprimar, consilier județean, consilier în Consiliul General al Municipiului București, consilier local, șefii serviciilor publice deconcentrate în județe;
- f) directorul și adjuncții săi, conducătorii structurilor județene de la Serviciul Român de Informații, directorul și adjuncții săi de la Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, din cadrul Ministerului Administrației și Internelor;
- g) inspector general al poliției, inspector general adjunct, director general, director, șef de serviciu și șef de birou la nivel central și județean, precum și ceilalți ofițeri și subofițeri angajați ai Ministerului Administrației și Internelor;
- h) persoanele cu funcții de conducere, la nivel național și județean, în Garda financiară și în organele vamale;
- i) judecătorii și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și din cadrul Departamentului Național Anticorupție, judecătorii, procurorii și prim-grefierii de la instanțele și parchetele civile și militare, avocații și notarii publici;
- î) personalul diplomatic și consular;
- j) președintele, vicepreședinții, judecătorii, consilierii de conturi, procurorii financiari și prim-grefierul Curții de Conturi;
- k) președinte și președinte de secție la Consiliul Legislativ, membrii Consiliului Legislativ, persoane cu funcții de conducere din Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului și din Agenția Națională a Funcționarilor Publici, președinții și membrii Consiliului Concurenței, ai Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, ai Institutului Național de Statistică și ai Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară;
- l) avocatul poporului și adjuncții acestuia;
- m) membru în Consiliul Național al Audiovizualului;
- n) membru în consiliile de administrație ale societăților publice de radio și de televiziune, acționar, administrator, director, redactor-șef, redactor în serviciile publice ori private de televiziune, radio sau presa scrisă, analiști politici și asimilații acestora, după caz;
- o) guvernatorul Băncii Naționale a României, președinte, vicepreședinte de bancă și membrii consiliului de administrație din sectorul bancar;
- p) membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei Române;
- r) rectorul, prorectorii, secretarul științific al senatului universitar, decanii, prodecanii, secretarii științifici de facultate și șefii de catedră din instituțiile de învățământ superior de stat și private;
- s) inspector general sau adjunct, inspector de specialitate al inspectoratului școlar județean, director de liceu ori de grup școlar, precum și director în instituțiile de cultură, la nivel național, județean, municipal și local;
- ș) președinte, vicepreședinte, secretar general și ceilalți membri ai organelor de conducere statutare ale partidelor politice, la nivel național, județean și local, sau ai unei organizații neguvernamentale și asimilații acestor funcții;
- t) personalul militar și civil cu funcții de conducere din Ministerul Apărării Naționale și din statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei, conform nomenclatoarelor de funcții, precum și comandanții de unități sau echivalente;
- ț) ierarhii și șefii cultelor religioase recunoscute de lege, până la nivel de preot inclusiv, precum și asimilații lor de la parohiile din țară și din străinătate;
- u) președinte, vicepreședinte și secretar general de organizații patronale și sindicale reprezentative la nivel național și asimilații acestor funcții, precum și ceilalți membri ai conducerilor executive respective;

v) director al direcției de poștă și telecomunicații, șefi de serviciu de poștă și de telecomunicații, șefi de centrală telefonică;

x) persoanele cu funcție de conducere din direcțiile sanitare județene, din direcțiile județene de sănătate publică și a municipiului București, din Colegiul Medicilor din România, din casele de asigurări de sănătate, directorii de spitale, precum și medicii psihiatri, anatomo-patologii și medicii legiști;

y) persoanele cu funcții de conducere, inclusiv membru al consiliului de administrație în regii autonome, companii naționale și societăți comerciale având ca obiect activități de interes public sau strategic, precum și membrii conducerii fundațiilor, asociațiilor și filialelor care activează pe teritoriul României, inclusiv fondatorii acestora;

z) persoanele care dețin titlul de revoluționar sau de luptător cu merite deosebite în Revoluția din decembrie 1989.

ART. 3

(1) Persoanele care candidează pentru funcția de Președinte al României sunt obligate să facă o declarație autentică, pe propria răspundere, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al poliției politice comuniste. Declarațiile pe propria răspundere se depun la Biroul Electoral Central, care, în termen de 24 de ore de la înregistrare, le înaintează Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

(2) În acest caz, verificarea se face din oficiu, urmând ca decizia să fie publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și comunicată presei cel târziu cu 7 zile înaintea datei alegerilor.

(3) Decizia se poate ataca cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție în 24 de ore de la publicare. Recursul se soluționează cu prioritate, în 48 de ore de la sesizare. Decizia se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 3[^]1

(1) Persoanele care au fost alese sau numite în una dintre demnitățile ori funcțiile prevăzute la art. 2 sunt obligate să facă o declarație pe propria răspundere, conform modelului prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta lege, privind apartenența sau neapartenența ca agent ori colaborator al poliției politice comuniste. Verificarea se face din oficiu pentru persoanele care au fost alese sau numite în demnitățile ori în funcțiile prevăzute la art. 2 lit. a) - f), inclusiv pentru cele aflate în exercițiul respectivelor demnități sau funcții la data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 16/2006.

(2) Declarația prevăzută la alin. (1) se va depune, în plic închis, la șeful instituției care numește sau la instituția care validează alegerea, după cum urmează:

a) deputații și senatorii, precum și secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai Camerelor Parlamentului, directorii departamentelor celor două Camere - la președintele Camerei Deputaților, respectiv al Senatului României;

b) membrii Guvernului, secretarii de stat, subsecretarii de stat, secretarul general, secretarii generali adjuncți din Guvern și din ministere, consilierii de stat și personali ai primului-ministru, prefectii și subprefectii, directorii generali și directorii din Cancelaria Primului-Ministru, Secretariatul General al Guvernului, precum și cei din ministere și asimilații acestor funcții - la primul-ministru;

c) consilierii prezidențiali și de stat din Administrația Prezidențială - la Președintele României;

d) director în prefectură, șefii serviciilor publice deconcentrate în județe - la prefect;

e) consilier județean, consilier în Consiliul General al Municipiului București, secretar general al consiliului județean și al Consiliului General al Municipiului București - la președintele consiliului județean, respectiv primarul general al Municipiului București;

f) primar, viceprimar, consilier municipal și local - la primar;

g) directorul și adjuncții săi, conducătorii structurilor județene de la Serviciul Român de Informații, directorul și adjuncții săi de la Serviciul de Informații Externe, Serviciul de

Protecție și Pază, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, din cadrul Ministerului Administrației și Internelor - la șeful instituției din care fac parte aceștia.

(3) Autoritățile la care se depun declarațiile sunt obligate să trimită Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în termen de 30 de zile de la data alegerii sau numirii în funcție, lista persoanelor care îndeplinesc funcțiile prevăzute la art. 2 lit. a) - f), însoțite de plicurile închise care conțin declarațiile pe propria răspundere. Lista trebuie să cuprindă următoarele date:

a) numele și prenumele, inclusiv eventualele nume anterioare, precum și data și locul nașterii;

b) numele și prenumele tatălui, numele și prenumele mamei;

c) locul de muncă și funcția pe care o ocupă;

d) domiciliul din actul de identitate.

(4) Verificările se sistează dacă persoana care exercită una dintre demnitățile sau funcțiile enumerate la art. 2 demisionează în termen de 15 zile de la data comunicării acestor verificări. Verificarea candidaților la președinție, în procedura de urgență, se sistează dacă persoana despre care s-au identificat elemente de poliție politică își retrage candidatura în termen de 24 de ore de la data audierii acesteia de către Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

(5) Verificările se fac în ordinea stabilită la art. 2, respectându-se procedurile prevăzute la art. 15. Se verifică cu prioritate persoanele alese sau numite în demnități sau funcții la nivel național.

(6) Persoanele care depun declarația pe propria răspundere sunt exonerate de obligația asigurării protecției informațiilor secrete de stat sau secrete de serviciu, în cadrul audierilor de către Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

(7) Deciziile Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, rămase definitive, conținând nume, prenume, nume conspirativ, acolo unde există, perioada colaborării, precum și faptele calificate ca fiind activități cu caracter de poliție politică, vor fi publicate de urgență în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și vor fi puse la dispoziția mijloacelor de informare în masă.

(8) În cazul în care Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității constată o neconcordanță între declarația pe propria răspundere privind apartenența ca agent sau colaborator al poliției politice comuniste și rezultatul verificării, publicat sub forma deciziei definitive în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, sesizează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și înștiințează organele prevăzute la alin. (2).

(9) Condamnarea definitivă pentru săvârșirea infracțiunii de fals în declarații atrage pierderea demnității sau funcției publice în care a fost ales sau numit, potrivit legislației în vigoare. În cazul membrilor Parlamentului României, cercetarea infracțiunii se face de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar instanța competentă este Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă aceste cazuri în procedură de urgență. Sentința definitivă se comunică, în termen de 24 de ore de la pronunțarea ei, președintelui Camerei din care face parte parlamentarul. Președintele Camerei respective înscrie cu prioritate invalidarea pe ordinea de zi.

ART. 4 * Abrogat**

ART. 5

(1) Prin poliție politică se înțelege toate acele activități ale securității statului sau ale altor structuri și instituții cu caracter represiv, care au vizat instaurarea și menținerea puterii totalitar comuniste, precum și suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Este agent al poliției politice comuniste orice persoană care, având calitatea de lucrător operativ al organelor de securitate sau de miliție, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfășurat activități de poliție politică în sensul prezentei legi.

(3) Este colaborator al poliției politice comuniste, în sensul prezentei legi, persoana care a furnizat sau a înlesnit transmiterea de informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii operativi, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, de natură să aducă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Informațiile cuprinse în declarațiile, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei și procesului, în stare de libertate, de reținere ori de arest de către persoana interogată pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată și condamnată, nu fac obiectul acestei prevederi.

(4) Sunt asimilați colaboratorilor prevăzuți la alin. (3) persoanele care, având competențe decizionale, juridice ori politice, au luat decizii, la nivel central sau local, cu privire la activități de poliție politică ale securității statului ori cu privire la activitatea altor structuri de represiune ale regimului totalitar comunist.

(5) Implicarea în activitatea de poliție politică comunistă a persoanelor prevăzute la art. 2 se stabilește de Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității pe baza datelor, probelor și indiciilor existente în dosarele care fac obiectul cercetării, precum și prin orice înscrisuri prezentate de orice persoană interesată în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.

ART. 6

Dispozițiile art. 45 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, precum și ale art. 20 alin. 2 și ale art. 22 cu referire la anexa nr. 6 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art. 1 și datelor solicitate în temeiul art. 2 din prezenta lege, care nu pot fi considerate că privesc siguranța națională a României.

ART. 7

(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înființează Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cu sediul în municipiul București, denumit în continuare Consiliu.

(2) Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului. Anual sau la cererea Parlamentului, Consiliul prezintă rapoarte.

ART. 8

(1) Consiliul este condus de un colegiu compus din 11 membri.

(2) Membrii Colegiului Consiliului sunt numiți de Parlament, după cum urmează: un reprezentant propus de Președintele României, un reprezentant propus de primul-ministru, 9 membri, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configurației politice a celor două Camere, pe baza raportului comun, întocmit de comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului în ședință comună, pentru un mandat de 6 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată, cu respectarea procedurilor de numire prevăzute de lege.

(3) Propunerile nominale pentru Colegiul Consiliului se depun la birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului de Administrația Prezidențială, Cancelaria Primului-Ministru și liderii grupurilor parlamentare, în limita numărului de locuri stabilit potrivit alin. (1) și (2), în cel mult 10 zile calendaristice de la data intrării în vigoare a prezentei legi, care le trimit comisiilor juridice. Propunerile vor fi însoțite de: curriculum vitae, copiile fidele de pe fișele cuprinzând antecedentele penale, declarațiile pe propria răspundere ale candidaților, în sensul că nu se încadrează în prevederile art. 5 alin. (2) - (4), respectiv că nu au aparținut și nu au colaborat cu organele de securitate.

(4) Comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului vor audia în ședință comună și vor verifica îndeplinirea condițiilor impuse candidaților prin prezenta lege; candidaturile vor fi avizate individual. Raportul comun cuprinzând rezultatul audierilor se înaintează Birourilor permanente ale celor două Camere în termen de 10 zile calendaristice de la primirea listelor cuprinzând candidații.

(5) Candidații care nu îndeplinesc condițiile prevăzute în prezenta lege vor fi înlocuiți, la cererea comisiilor juridice ale celor două Camere, după caz, de Președinte, prim-ministru sau grupurile parlamentare care i-au propus. Noile propuneri se înaintează în termen de 5 zile de la comunicarea făcută de birourile permanente ale celor două Camere, după caz, Președintelui, primului-ministru sau grupurilor parlamentare care i-au propus. Locurile rămase vacante ca urmare a nedepunerii propunerilor de candidați în termenul de 5 zile se redistribuie între grupurile parlamentare, potrivit configurației prevăzute la alin. (2).

(6) Camera Deputaților și Senatul, întrunit în ședință comună, pe baza raportului comun al comisiilor juridice, se pronunță prin vot asupra listei cuprinzând candidații pentru Colegiul Consiliului, în cel mult 10 zile calendaristice de la data depunerii raportului comisiilor juridice. Votul se exprimă prin apel nominal.

(7) Colegiul Consiliului își alege dintre membrii săi un președinte, un vicepreședinte și un secretar în termen de 5 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor și adoptă decizii cu majoritatea voturilor membrilor prezenți. Dezbaterile Colegiului Consiliului nu sunt publice.

(7¹) Președintele îndeplinește, conform legii, funcția de ordonator principal de credite.

(7²) În exercitarea atribuțiilor stabilite de lege, Colegiul Consiliului emite ordine și decizii.

(7³) În cazul absenței nemotivate la mai mult de 3 ședințe consecutive a unuia dintre membrii Colegiului Consiliului, majoritatea simplă a Colegiului Consiliului va sesiza de îndată Parlamentul, care, în termen de 30 de zile de la sesizare, va iniția procedura de înlocuire a acestuia. Procedura de înlocuire urmează prevederile alin. (2) - (6).

(8) Din Consiliu și din Colegiul Consiliului nu pot face parte agenții sau colaboratorii organelor de securitate, astfel cum sunt definiți în prezenta lege, cei ai altor servicii secrete străine, ai altor structuri informative interne și străine și ai altor organizații ce au desfășurat și desfășoară activități care contravin drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De asemenea, nu pot face parte persoanele care au suferit condamnări pentru infracțiuni de drept comun, chiar dacă au fost amnistiate sau reabilite. Pe perioada mandatului, membrii Colegiului Consiliului nu pot face parte din partide politice.

(9) Consiliul funcționează în temeiul unui regulament elaborat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale.

(10) La investirea în funcție membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în fața Parlamentului:

"Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să îmi îndeplinesc cu conștiinciozitate, onoare și fără părtinire îndatoririle ce îmi revin în calitate de membru al Colegiului Consiliului.

Jur să păstrez secretul informațiilor care privesc siguranța națională, atât pe perioada exercitării mandatului, cât și după încetarea acestuia. Așa să îmi ajute Dumnezeu!"

Formula religioasă de încheiere va respecta libertatea convingerilor religioase.

ART. 9

(1) În cazul în care, ulterior alegerii Colegiului Consiliului, se constată că unul dintre membrii acestuia nu îndeplinește condițiile prevăzute în prezenta lege, se procedează la revocarea mandatului și la o nouă alegere. Verificarea îndeplinirii condițiilor se face, la cererea oricărei persoane, de Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Revocarea se dispune doar pentru cazurile prevăzute la art. 8 alin. (7³) și (8). Pronunțarea revocării se face de Înalta Curte de Casație și Justiție, în complet de 3 judecători, cu citarea părților. Decizia pronunțată poate fi atacată cu recurs în termen de 10 zile de la pronunțare. Recursul se judecă în complet de 7 judecători, cu citarea părților. În ambele faze Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează aceste cauze cu celeritate.

ART. 10

Consiliul își elaborează proiectul bugetului propriu de venituri și cheltuieli, pe care îl înaintează Guvernului în vederea includerii lui în bugetul de stat.

ART. 11

(1) Consiliul este organizat la nivel național și funcționează într-o structură unică.

(2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi Consiliul General al Municipiului București va asigura spațiile corespunzătoare pentru desfășurarea activității Consiliului.

ART. 12

Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptățită conform art. 1 se adresează Consiliului printr-o cerere scrisă. În termen de 30 de zile, petentul va fi informat în legătură cu demersurile pe care Consiliul le realizează în urma cererii sale.

ART. 13

(1) Persoanele îndreptățite pot solicita Consiliului, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1), în condițiile prezentei legi, următoarele:

a) consultarea dosarelor sau a oricăror materiale întocmite până la data de 22 decembrie 1989 de poliția politică comunistă;

b) eliberarea unor copii de pe înscrisurile aflate în aceste dosare ori alte materiale;

c) eliberarea unor adeverințe privind apartenența sau neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu poliția politică comunistă.

(2) Nu se eliberează copii de pe acele înscrisuri ale dosarului, al căror conținut poate afecta major o terță persoană, decât în următoarele condiții:

a) cu acordul scris al persoanei ce poate fi afectată major sau al moștenitorilor legali;

b) asigurând o copie care nu cuprinde pasajele privitoare la o terță persoană ce poate fi afectată major.

ART. 14

(1) Conținutul adeverințelor eliberate potrivit art. 13 alin. (1) lit. c) poate fi contestat la Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Contestația va fi soluționată de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

(3) Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată, în termen de 30 de zile de la comunicare, la curtea de apel în competența căreia își are domiciliul contestatarul.

ART. 15

(1) Dreptul de acces la informațiile de interes public prevăzute la art. 2 se exercită de către persoana fizică sau persoana juridică îndreptățită, printr-o cerere adresată Consiliului.

(2) Prin această cerere se poate solicita eliberarea unui act din care să rezulte dacă a avut sau nu a avut calitatea de agent ori de colaborator al poliției politice comuniste, privitor la persoanele care ocupă funcțiile enumerate la art. 2. Dacă respectiva persoană a avut calitatea de agent sau de colaborator al poliției politice comuniste, actul eliberat va conține informațiile specificate la art. 3¹ alin. (7).

(3) Verificările pot fi declanșate și la cererea persoanelor care ocupă funcțiile prevăzute la art. 2, pentru propriul dosar.

(4) Pe baza cererilor primite potrivit alin. (1), Consiliul verifică probele deținute, indiferent de forma lor, și înștiințează de îndată persoana în vederea exercitării drepturilor prevăzute la art. 3¹ alin. (4).

(5) Calitatea de agent sau de colaborator al poliției politice comuniste se stabilește de Colegiul Consiliului prin probele aflate în evidențele organelor de securitate, coroborate cu probe cum ar fi: angajamentul scris și semnat de cel în cauză, note și rapoarte scrise - originale sau în copie, olografe ori dactilografiate, sinteze informative, alte înscrisuri olografe și dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla.

(6) În termen de 60 de zile de la data primirii cererilor Consiliul citează, în vederea audierii, persoana care a solicitat, precum și persoana cu privire la care s-au solicitat verificări, potrivit procedurii stabilite prin regulament. Declanșarea și finalizarea verificărilor solicitate se pot face și în lipsa persoanelor legal citate.

(7) După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 90 de zile de la data primirii cererii, Consiliul transmite în scris solicitantului și persoanei verificate dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu a fost agent ori colaborator al poliției politice comuniste în sensul prezentei legi. În cazul în care persoana verificată a fost agent sau colaborator al poliției politice comuniste, decizia Colegiului va respecta prevederile stabilite la art. 3¹ alin. (7).

(8) Colegiul Consiliului se pronunță din oficiu oricând apar noi probe cu privire la activitatea de poliție politică a unei persoane asupra căreia s-a pronunțat anterior.

ART. 16

(1) Împotriva deciziei comunicate potrivit art. 15 alin. (7) solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului printr-o contestație, în termen de 15 zile de la data primirii deciziei. Colegiul Consiliului reexaminează documentația care a stat la baza comunicării și, în termen de 30 de zile de la data depunerii contestației, adoptă o decizie care se comunică în termen de 15 zile atât solicitantului, cât și persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestației. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la data comunicării la curtea de apel, secția civilă, în competența căreia își are domiciliul contestatarul.

(2) Curtea de apel judecă în ședință secretă în complet de 3 judecători. Participarea procurorului este obligatorie. Hotărârea este definitivă și irevocabilă. Actele și lucrările dosarelor au regim secret.

(3) În vederea adoptării deciziei Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări și utilizează documentația depusă de aceasta sau de solicitant. Documentația inițială poate fi completată. Persoana față de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică adoptarea unei decizii.

ART. 16¹

(1) În cazul în care persoanele prevăzute la art. 13 și 15 consideră că informațiile cuprinse în arhivele Consiliului nu corespund realității, acestea au dreptul de a obține de la Consiliu, în baza documentelor justificative și în mod gratuit:

a) rectificarea datelor incomplete sau inexacte, prin efectuarea unei mențiuni cu privire la aceasta la dosarul respectiv;

b) notificarea către terții cărora le-au fost dezvăluite datele operațiunii efectuate conform lit. a).

(2) În cazul în care Consiliul nu răspunde sau refuză să îndeplinească una dintre operațiunile prevăzute la alin. (1) în documentele aflate în arhivele sale, persoanele se pot adresa instanței judecătorești în a cărei circumscripție domiciliază, în vederea obligării Consiliului la îndeplinirea operațiunilor necesare, precum și la acordarea de despăgubiri.

(3) Cererea de chemare în judecată este scutită de taxă de timbru.

ART. 17

(1) Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a deciziilor referitoare la persoanele verificate din oficiu, în baza art. 2 lit. a) - f), rămase

definitive prin necontestare sau rămase definitive prin hotărâre a curții de apel, și le comunică mijloacelor de informare în masă. Deciziile Colegiului Consiliului vor conține datele de identitate, numele conspirative, perioada colaborării, precum și faptele calificate ca fiind activități cu caracter de poliție politică comunistă.

(2) Consiliul publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, numele agenților, inclusiv numele conspirative, funcțiile, precum și faptele calificate ca fiind activități de poliție politică în sensul prezentei legi. În cazul ofițerilor de informații care au făcut poliție politică în timpul regimului comunist, vor fi sesizate organele de justiție cu privire la încălcarea prevederilor legale.

(3) Consiliul dă publicității informațiile și documentele care atestă implicarea organelor de securitate și a altor structuri politice și represive ale regimului totalitar comunist în săvârșirea unor infracțiuni grave contra vieții, integrității fizice sau psihice și libertății persoanelor, precum și a unor acte de trădare a intereselor naționale.

(4) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător și cu privire la persoanele prevăzute la art. 5 alin. (4).

ART. 18

În cazurile neelucidate, de decese sau de dispariții despre care există indicii că s-au produs în legătură cu activitatea organelor de securitate, Consiliul oferă informații din proprie inițiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moștenitorilor prezumtivi ai celor declarați dispăruți sau a succesorilor celor decedați.

ART. 19

(1) În scopul stabilirii adevărului istoric, Consiliul pune la dispoziție cercetătorilor acreditați în acest sens de Colegiul Consiliului documente și informații complete cu privire la structura, metodele și activitățile organelor de securitate, în condițiile legii și ale regulamentului Consiliului.

(2) În activitatea de documentare, cercetătorii acreditați au obligația să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată a celor care au fost persecutați de poliția politică comunistă.

(3) Consiliul va desfășura activități de cercetare științifică, concretizate în publicarea de studii și documente, și va organiza conferințe și expoziții cu caracter informativ-educativ.

(4) Veniturile rezultate din activitatea de publicare de studii și documente, precum și din copierea documentelor solicitate de persoanele îndreptățite se constituie în venituri la bugetul de stat.

ART. 20

(1) Consiliul preia în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, precum acte, dosare, registre, înregistrări foto, video, audio și informatice, baze de date, inclusiv dosarele de cadre ale ofițerilor de securitate, identificați cu activitate de poliție politică în timpul regimului comunist, potrivit legii, cu excepția celor care privesc siguranța națională.

(2) De la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data preluării, membrii Colegiului Consiliului, precum și alți funcționari împuterniciți de Colegiul Consiliului au acces neîngrădit în spațiile de arhivare la documentele prevăzute la alin. (1), precum și la orice copii de pe acestea care, în această perioadă, se păstrează și se studiază la sediile deținătorilor.

(3) Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Externe, Arhivele Naționale și orice alte instituții publice sau private, precum și persoanele fizice, care dețin asemenea documente, sunt obligate, sub sancțiunea prevăzută la art. 24 alin. (2), să asigure acest drept de acces și să le predea Consiliului.

(4) Până la preluarea dosarelor de cadre solicitate în cazul ofițerilor de securitate identificați cu activitate de poliție politică potrivit legii, la cererea Consiliului, instituțiile deținătoare ale acestora vor pune la dispoziție, în termen de 14 zile, datele de identitate, inclusiv numele conspirative, precum și funcțiile agenților poliției politice comuniste.

(5) Drepturile și obligațiile prevăzute la alin. (1) - (3) se referă și la instrumentele de evidență, adică indexuri, cartoteci, registre de evidență a rețelei informative, registre privind aprobarea folosirii membrilor de partid în munca de securitate, registre-inventar ale arhivelor, procese-verbale de distrugere sau de constatare a dispariției dosarelor, indiferent de suportul lor, precum și la înregistrările audio și video, dischete, hard-disk-uri, fotografii, filme și microfilme.

(6) Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la alin. (1) - (5) atrage, după caz, răspunderea penală, administrativă, civilă sau disciplinară a conducătorilor organelor, instituțiilor și persoanelor fizice respective, după caz, în conformitate cu art. 24 alin. (2). În această situație, membrii Colegiului Consiliului au obligația să sesizeze Parlamentul și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(7) Stabilirea în concret a dosarelor și a celorlalte materiale arhivistice care privesc siguranța națională, prevăzute la alin. (1) și (5), se va face de comun acord de către comisii mixte paritare, alcătuite de membrii ai Colegiului Consiliului, împreună cu conducerea instituțiilor deținătoare. În caz de divergență, hotărârea va fi adoptată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

(8) Pentru verificările prevăzute la art. 2, dosarele și celelalte materiale arhivistice, stabilite ca fiind de siguranță națională și care nu fac obiectul preluării, vor fi studiate în comisii mixte paritare, cu respectarea Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările ulterioare. Membrii Colegiului Consiliului din comisia mixtă, care au studiat respectivele dosare, pot cere declasificarea acestora, solicitare care va fi soluționată de o comisie formată din președintele sau vicepreședintele Colegiului Consiliului, directorul sau directorul adjunct al serviciului de informații deținător al dosarelor, președintele comisiei parlamentare de resort, consilierul prezidențial pe probleme de siguranță națională și consilierul primului-ministru pe probleme de siguranță națională. În caz de divergență, hotărârea va fi adoptată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

(9) În vederea îndeplinirii atribuțiilor care îi revin, Consiliul se poate adresa autorităților și persoanelor prevăzute la alin. (3), solicitându-le informații, documente sau acte în legătură cu domeniul său de activitate. În caz de refuz din partea acestora, Consiliul se poate adresa organelor de justiție.

(10) Consiliul poate utiliza în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale și alte categorii de surse, precum arhive străine sau mărturiile unor cetățeni străini.

ART. 21

Sediul Consiliului, precum și sediul propriei sale arhive beneficiază de pază permanentă cu titlu gratuit, asigurată de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

ART. 22*)

Consiliul își desfășoară activitatea pe o perioadă de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, prin lege.

*) Conform art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 149/2005, desfășurarea activității Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se prelungește pentru o perioadă de 6 ani de la data expirării termenului prevăzut la art. 22 din Legea nr. 187/1999.

ART. 22^1

(1) În perioada desfășurării activității, Consiliul îndeplinește orice atribuții date în competența sa prin prezenta lege, precum și prin orice alte legi speciale.

(2) Consiliul exercită atribuțiile stabilite prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, respectiv Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu privire la judecători și procurori, referitoare la apartenența sau colaborarea cu serviciile de informații înainte de anul 1990.

(3) Înainte de numirea în funcțiile de conducere, Consiliul verifică și comunică, în termen de 15 zile de la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, apartenența sau colaborarea judecătorilor și procurorilor cu serviciile de informații înainte de anul 1990.

(4) În sensul prezentului articol, prin persoane care au făcut parte din serviciile de informații înainte de anul 1990 sau au colaborat cu acestea se înțelege:

a) orice persoană care a avut calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit, în serviciile de informații înainte de anul 1990;

b) orice persoană care a colaborat cu serviciile de informații înainte de anul 1990 și care s-a aflat în una dintre următoarele situații:

(I) a furnizat, a transmis sau a înlesnit transmiterea de informații către serviciile de informații;

(II) a fost rezident al serviciilor de informații;

(III) a fost retribuită sau recompensată în alt mod pentru activitatea desfășurată în această calitate;

(IV) a fost deținător de locuință conspirativă sau casă de întâlnire.

(5) Apartenența sau colaborarea cu serviciile de informații înainte de anul 1990, în sensul prezentului articol, se stabilește de Consiliu pe baza cărții de muncă, a angajamentului scris și semnat de cel în cauză, a notelor, rapoartelor, sintezelor informative, înscrisurilor olografe și a altor dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla, din evidențele securității, precum și prin orice înscrisuri prezentate de orice persoană, în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.

(6) Informațiile cuprinse în declarațiile date în timpul anchetei pentru motive politice de către o persoană privind cauza pentru care a fost cercetată, judecată sau condamnată nu intră sub incidența prezentului articol.

(7) Dispozițiile art. 15 și 16 se aplică în mod corespunzător.

ART. 23

(1) La încetarea activității Consiliului fondul arhivistic și documentar constituit pe baza prezentei legi se predă spre conservare Arhivelor Naționale.

(2) De asemenea, se transferă Arhivelor Naționale sediile și dotările Consiliului.

ART. 24

(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi de către alte persoane decât cele prevăzute la art. 20 atrage, de asemenea, răspunderea penală, civilă, administrativă sau disciplinară, după caz.

(2) Sustragerea, tănuirea, falsificarea, contrafacerea, deteriorarea sau distrugerea dosarelor, registrelor și a oricăror documente ale securității se pedepsesc potrivit legii penale, maximul pedepsei majorându-se cu 2 ani.

(3) Eliberarea de adeverințe, documente sau copii de pe acestea din dosare sau informații despre acestea, în alte condiții decât cele prevăzute în prezenta lege, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(4) Darea spre publicitate a unor date sau informații din dosare, necorespunzătoare adevărului, de natură să lezeze viața, demnitatea, onoarea sau reputația unei persoane constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(5) Prezentarea denaturată a datelor din dosarul de securitate, în scopul discreditării sau al nedeconspirării, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea dreptului de a mai lucra în domeniul arhivelor.

ART. 25

Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și Ministerul Public au obligația de a pune la dispoziție comisiilor juridice ale Camerei Deputaților și Senatului materialele solicitate cu privire la persoana candidaților Colegiului Consiliului, constituit potrivit prevederilor art. 8.

ART. 26

Nici o altă prevedere legală privitoare la regimul documentelor nu poate fi interpretată astfel încât să împiedice aplicarea prevederilor prezentei legi.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. 2 - 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006.

"ART. 2

Autoritățile la care se depun declarațiile conform art. 3¹ alin. (2) din Legea nr. 187/1999 sunt obligate să trimită Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, lista persoanelor care îndeplinesc funcțiile prevăzute la art. 2 lit. a) - f) din legea menționată, însoțite de plicurile închise care conțin declarațiile pe propria răspundere. Lista trebuie să cuprindă următoarele date:

a) numele și prenumele, inclusiv eventualele nume anterioare, precum și data și locul nașterii;

b) numele și prenumele tatălui, numele și prenumele mamei;

c) locul de muncă și funcția pe care o ocupă;

d) domiciliul din actul de identitate.

ART. 3

În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Consiliul General al Municipiului București, cu sprijinul Guvernului României, va asigura spațiile corespunzătoare pentru desfășurarea activității Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, inclusiv cele necesare depozitării în condiții de siguranță a materialelor arhivistice.

ART. 4

Predarea documentelor, conform art. 20 alin. (3) din Legea nr. 187/1999, va avea loc în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență."

**DECLARAȚIE PE PROPRIA RĂSPUNDERE
privind apartenența sau neapartenența ca agent ori colaborator al poliției politice
comuniste**

Subsemnatul/Subsemnata (numele și toate prenumele din actul de identitate, precum și eventualele nume anterioare) cetățean român, fiul/fiica lui (numele și prenumele tatălui) și al (numele și prenumele mamei) născut/născută la (ziua, luna, anul) în (locul nașterii: localitatea/județul), domiciliat/domiciliată în....., legitimat/legitimată cu (domiciliul stabil din actul de identitate), cunoscând prevederile art. 292 (felul, seria și numărul actului de identitate) din Codul penal cu privire la falsul în declarații, după luarea la cunoștință a conținutului Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, cu modificările ulterioare, declar prin prezenta, pe propria răspundere, că*) fost agent sau colaborator al poliției politice, în sensul art. 5 alin. (1) - (4) din lege.

De asemenea, am luat cunoștință despre prevederile art. 3¹ alin. (6) din lege, potrivit căroră: "Persoanele care depun declarația pe propria răspundere sunt exonerate de obligația asigurării protecției informațiilor secrete de stat sau secrete de serviciu".

(Data)

(Semnătură)

*) Se înscrie de către semnatar, "nu am" sau "am", după caz.